<u>പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ ഡയറക്ടറുടെ നടപടി ഉത്തരവ്</u>

(ഹാജർ : ജെസ്സി ജോസഫ്)

വിഷയം : പൊതുവിദ്യാഭ്യാസം - എയ്ഡഡ് - ജീവനക്കാര്യം - എസ്.എച്ച്.ഓഫ് എം.സി.ജി. ഹൈസ്കൂൾ, കണ്ടശ്ശാംകടവ്, തൃശ്ശൂർ - സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസർ, പ്രഥമാധ്യാപിക - നിയമനം അംഗീകരിക്കാൻ നിർദേശം നൽകി ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു

പരാമർശം : 1. തൃശ്ശൂർ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഓഫീസറുടെ 08/06/2016-ലെ ഉത്തരവ് നമ്പർ ബി4/2933/2016

2. തൃശ്ശൂർ വിദ്യാഭ്യാസ ഉപഡയറക്ടറുടെ 07/01/2017-ലെ ഉത്തരവ് നമ്പർ ബി3/12423/2016/അ.തീ.

3. സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന്റെ 20/01/2017-ലെ കത്ത്

4. തൃശ്ശൂർ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഓഫീസറുടെ 02/02/2017-ലെ കത്ത് നമ്പർ ബി4/421/2016

5. തൃശ്ശൂർ വിദ്യാഭ്യാസ ഉപഡയറക്ടറുടെ 08/06/2017-ലെ കത്ത് നമ്പർ ബി3/8521/2017

6. 25/01/2008-ലെ ജി.ഒ(പി) നമ്പർ 22/2008/പൊ.വി.വ.

<u>ഉത്തരവ് നമ്പർ എച്ച്5/12115/2017/ഡി.പി.ഐ തീയതി.13/10/2017</u>

കാർമലൈറ്റ് കോൺഗ്രിഗേഷൻ ഓഫ് സിസ്റ്റേഴ്സ്, കോലഴി, തൃശ്ശൂർ എന്ന കോർപ്പറേറ്റ് മാനേജുമെന്റിന്റെ അധീനതയിലുള്ള കണ്ടശ്ശാംകടവ് എസ്.എച്ച്. ഓഫ് എം.സി.ജി ഹൈസ്കൂൾ ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള ഒരു വിദ്യാലയമാണ്. ഇവിടെ 01/05/2016 ന് ഉണ്ടായ പ്രഥമാധ്യാപികയുടെ ഒഴിവിലേക്ക്, പ്രസ്തുത മാനേജുമെന്റിലെ തന്നെ വരന്തരപ്പള്ളി സെന്റ് പയസ് ടെൻത് സി.യു.പി സ്കൂളിലെ പ്രഥമാധ്യാപികയായിരുന്ന സിസ്റ്റർ എം. ജാൻസി ലാസറിന് കോർപ്പറേറ്റ് മാനേജർ 02/05/2016 മുതൽ സ്ഥാനക്കയറ്റം നൽകി നിയമിച്ച് നിയമനാംഗീകാര ത്തിനപേക്ഷിച്ചു. ''കേരള വിദ്യാഭ്യാസ ചട്ടങ്ങളിലെ, അധ്യായം XIV-എ, ചട്ടം '44എ' പ്രകാരമുള്ള 12 വർഷത്തെ തുടർച്ചയായ എച്ച്.എസ്.എ സർവീസ് ഇല്ലാത്തതിനാൽ സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന് 02/05/2016 മുതലുള്ള പ്രഥമാധ്യാപക തസ്തികയിൽ നിയമിക്കപ്പെടാൻ യോഗ്യതയില്ല'' എന്ന കാരണം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി തൃശ്ശൂർ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഓഫീസർ പരാമർശം (1)-ലെ ഉത്തരവ് മുഖേന ഈ നിയമനത്തിന് അംഗീകാരം നിരസിച്ചു. തുടർന്ന് കോർപ്പറേറ്റ് മാനേജർ നൽകിയ അപ്പീൽ പരാമർശം (2)-ലെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം തൃശ്ശൂർ വിദ്യാഭ്യാസ ഉപഡയറക്ടർ അനുവദിക്കുകയും സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന് പ്രഥമാധ്യാപികയായി നിയമനാംഗീകാരത്തിന് അർഹതയുണ്ടെന്ന് അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ അധ്യാപികയ്ക്ക് അപ്പർ പ്രൈമറി സ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപികയായി 12 വർഷത്തെ ഗ്രാജ്വേറ്റ് സർവീസ് ഉള്ളതിനാലും, നിർദിഷ്ട വകുപ്പുതല പരീക്ഷകൾ പാസ്സായിട്ടുള്ളതിനാലും, ന്യൂനപക്ഷ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനത്തിലെ മാനേജർക്ക് യോഗ്യതയുള്ളവരെ സീനിയോറിറ്റി മറികടന്നും നിയമിക്കാമെന്ന വ്യവസ്ഥയുള്ളതിനാലുമാണ് വിദ്യാഭ്യാസ ഉപഡയറക്ടർ അപ്രകാരം ഒരു തീരുമാനം കൈക്കൊണ്ടതെന്ന് ഉത്തരവിൽ വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസ ഉപഡയറക്ടറുടെ അപ്പലേറ്റ് ഉത്തരവ് ലഭിച്ചിട്ടും നിയമനാംഗീകാരം നൽകുന്നില്ലെന്നു സൂചിപ്പിച്ച് പരാമർശം (3)-ലെ കത്ത് വഴി സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസർ ഒരു പരാതി

പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ ഡയറക്ടറേറ്റിൽ സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഇതേ സമയം തന്നെ വിദ്യാഭ്യാസ ഉപഡയറക്ടറുടെ അപ്പലേറ്റ് ഉത്തരവിൽ സ്പഷ്ടീകരണം ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് തൃശ്ശൂർ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഓഫീസർ പരാമർശം (4)-ലെ കത്തും പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ ഡയറക്ടറേറ്റിൽ സമർപ്പിച്ചു. ഉത്തരവ് നടപ്പാക്കാൻ താഴെപറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ പ്രയാസം സൃഷ്ടിക്കുന്നുവെന്നാണ് ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഓഫീസർ ഈ കത്തിലൂടെ അറിയിച്ചത്:-

1. കേരള വിദ്യാഭ്യാസ ചട്ടങ്ങൾ അനുസരിച്ച്, ഹൈസ്കൂൾ പ്രധാനാധ്യാപക നിയമനം ചട്ടം 34(എ) പ്രകാരം തയ്യാറാക്കുന്ന എച്ച്.എസ്.എ-മാരുടെ സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിൽ നിന്നാകണം.

2. ന്യൂനപക്ഷ പദവിയുള്ള സ്കൂളുകളിലെ പ്രധാനാധ്യാപക നിയമനം, ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 30(1) പ്രകാരമാകണമെന്നും അതു പ്രകാരം യോഗ്യതയുള്ള ഒരു ഹൈസ്കൂൾ അധ്യാപകനെ സീനിയോറിറ്റി നോക്കാതെ നിയമിക്കാമെന്നും ചട്ടം 44-ൽ വിവരിക്കുന്നു.

3. സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന് 01/04/2003 മുതൽ യു.പി സ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപികയായി സർവീസ് ഉണ്ടെങ്കിലും 12/10/2006-നു മാത്രമേ ഹെഡ്മാസ്റ്ററുടെ ശമ്പള സ്കെയിൽ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളൂ. അതുകൊണ്ടു തന്നെ 02/05/2016-ന് അവർക്ക് 12 വർഷത്തെ ഗ്രാജ്വേറ്റ് സർവീസില്ല.

4. കെ.ഇ.ആർ. അധ്യായം XIV-എ, ചട്ടം 45 പ്രകാരം ബി.എഡ് യോഗ്യത നേടിയതിനു ശേഷം 5 വർഷത്തെ ടീച്ചിംഗ് സർവീസ് ഉണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ ഗ്രാജ്വേറ്റ് ഹെഡ്മാസ്റ്റർ നിയമനത്തിന് അർഹതയുള്ളൂ.

5. യു.പി സ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്റർക്ക് 12 വർഷത്തെ സർവീസ് ഉണ്ടെങ്കിലും അവരെ ഹൈസ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്ററായി നിയമിക്കാൻ പാടില്ലെന്നും, ചട്ടം 34 പ്രകാരം സ്കൂളിലെ സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിൽ പേര് ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ള എച്ച്.എസ്.എ-യ്ക്കോ ഭാഷാധ്യാപകനോ മാത്രമേ ഹെഡ്മാസ്റ്റർ പ്രൊമോഷന് അർഹതയുള്ളൂവെന്നും കോടതിവിധി നിലവിലുണ്ട്. (1990(2) കെ.എൽ.റ്റി.543)

മേൽ ഉന്നയിച്ച കാര്യങ്ങളൊന്നുംതന്നെ സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന്റെ നിയമനത്തിന് അംഗീകാരം നിരസിച്ച പരാമർശം (1)ലെ ഉത്തരവിൽ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ആഫീസർ നിയമനാം ഗീകാരം നിരസിക്കുന്നതിനുള്ള കാരണങ്ങളായി സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നിരുന്നാലും ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ആഫീസറുടെ സംശയങ്ങൾ പരിശോധിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ട്. അതോടൊപ്പംതന്നെ സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന്റെ പരാതിക്കും പരിഹാരമുണ്ടാകേണ്ടതുണ്ട്.

ഈ വിഷയത്തിൽ റിപ്പോർട്ട് ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ തൃശ്ശൂർ വിദ്യാഭ്യാസ ഉപഡയറക്ടർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പഴയ നിലപാടിൽ തന്നെ ഉറച്ചു നിന്നാണ് പരാമർശം (4)-ലെ കത്ത് സമർപ്പിച്ചത്. N. Ammad Vs. Manager എന്ന കേസിലെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീം കോടതിയുടെ വിധിയും അദ്ദേഹം കത്തിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഭരണഘടനാദത്തമായ അധികാരമുപയോഗിച്ച്, ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള ഒരു വിദ്യാലയ ത്തിലെ മാനേജർ നടത്തിയ സവിശേഷതകളുള്ള ഈ നിയമനത്തിന് അംഗീകാരം നൽകുന്ന കാര്യം പരിശോധിക്കേണ്ടത് ഈ വിഷയത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള നിരവധി കോടതി വിധികൾ കൂടി പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടാകണം. ആയതിനാൽ, സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന്റെ പരാമർശം (3)-ലെ കത്ത് ഒരു റിവിഷൻ അപ്പീലായിത്തന്നെ പരിഗണിച്ച് താഴെ പറയും പ്രകാരം തീർപ്പ് കല്പിച്ച് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

കേരള വിദ്യാഭ്യാസ ചട്ടങ്ങൾ, അധ്യായം XIV-എ യിലെ ചട്ടം 44എ, അതിനടിയിലുള്ള 'വിശദീകരണം' എന്നിവ പ്രകാരം ഒരു എയ്ഡഡ് ഹൈസ്കൂളിലെ പ്രഥമാധ്യാപകൻ ആകുന്നതിനുള്ള സർവീസ്/വകുപ്പുതല പരീക്ഷാ യോഗ്യതകൾ താഴെപറയുന്നവയാണ്.

i) 12 വർഷത്തെ തുടർച്ചയായ ഗ്രാജ്വേറ്റ് സർവീസ്

ii) കേരള പബ്ലിക് സർവീസ് കമ്മീഷൻ നടത്തുന്ന അക്കൗണ്ട് ടെസ്റ്റ് (ലോവർ) വിജയം

iii) കേരള പബ്ലിക് സർവീസ് കമ്മീഷൻ നടത്തുന്ന കേരള വിദ്യാഭ്യാസ ആക്ട് ആന്റ് റൂൾസ് ടെസ്റ്റ് വിജയം

കേരള വിദ്യാഭ്യാസ ചട്ടങ്ങൾ, അധ്യായം XXXI, ചട്ടം 2(1) പ്രകാരം എയ്ഡഡ് ഹൈസ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപകന്റെ വിദ്യാഭ്യാസ യോഗ്യതകൾ താഴെ പറയുന്നവയാണ്.

i) ആർട്സിലോ സയൻസിലോ ഉള്ള ബിരുദം അല്ലെങ്കിൽ തത്തുല്യ യോഗ്യത.

ii) ബി.എഡ്/ബി.റ്റി/എൽ.റ്റി അല്ലെങ്കിൽ തത്തുല്യ യോഗ്യത.

21/06/1993-ന് അസിസ്റ്റന്റ് ടീച്ചർ ആയി ജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ച സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസർ 31/03/2003-ന് ബി.എഡ് ബിരുദം നേടിയിട്ടുണ്ട്. 01/04/2003 മുതൽ യു.പി. സ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപികയായി നിയമിക്കപ്പെട്ട് അംഗീകാരം നേടിയിട്ടുമുണ്ട്. 12/10/2006 മുതൽ ഈ അധ്യാപികയ്ക്ക് പ്രൈമറി സ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്ററുടെ ശമ്പള സ്കെയിൽ അനുവദിക്കുകയുണ്ടായി. അക്കൗണ്ട് ടെസ്റ്റ് (ലോവർ), കെ.ഇ. ആക്ട് & റൂൾസ് ടെസ്റ്റ് എന്നീ വകുപ്പുതല പരീക്ഷാ യോഗ്യതകളും സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസർ കരസ്ഥമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ബി.എഡ് പോലുള്ള കോളജ് തല ട്രെയിനിംഗ് ബിരുദം നേടിയതിനു ശേഷം ഒരു പൂർണ യു.പി സ്കൂളിൽ പ്രഥമാധ്യാപികയായി സേവനമനുഷ്ഠിച്ച കാലയളവ് 'ഗ്രാജ്വേറ്റ് സർവീസായി' കണക്കാക്കുമെന്ന് ചട്ടം '44എ'-യുടെ അടിയിലുള്ള 'വിശദീകരണത്തിൽ' പറയുന്നുണ്ട്. ബി.എഡ്-നു ശേഷം 01/04/2003 മുതൽ പൂർണ യു.പി സ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപികയായി നിയമനാംഗീകാരം ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന് 01/04/2015-ന് 12 വർഷത്തെ തുടർച്ചയായ ഗ്രാജ്വേറ്റ് സർവീസ് ഉണ്ടെന്നത് തർക്കമില്ലാത്ത വസ്തുതയാണ്. ഹെഡ്മാസ്റ്റർ സ്കെയിൽ ലഭിച്ചതിനു ശേഷമുള്ള (12/10/2006) യു.പി സ്കൂൾ സർവീസ് മാത്രമേ ഗ്രാജ്വേറ്റ് സർവീസായി പരിഗണിക്കൂ എന്ന തൃശ്ശൂർ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ആഫീസറുടെ വാദത്തിൽ കഴമ്പില്ല. 01/04/2003 മുതൽ പൂർണ യോഗ്യതയുള്ള യു.പി സ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപിക തന്നെയാണ് സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസർ. എയ്ഡഡ് ഹൈസ്കൂളിലേതു പോലെ പ്രഥമാധ്യാപികയായി നിയമിക്കപ്പെടാൻ നിർദിഷ്ട വർഷത്തെ സർവീസ് ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്ന നിബന്ധന പ്രൈമറി സ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപകരുടെ കാര്യത്തിൽ കേരള വിദ്യാഭ്യാസ ചട്ടങ്ങളിലില്ല. അതുപോലെ തന്നെ ബി.എഡ് യോഗ്യത നേടിയതിനു ശേഷം 5 വർഷത്തെ ടീച്ചിംഗ് സർവീസ് ഉണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ ഗ്രാജ്വേറ്റ് ഹെഡ്മാസ്റ്റർ ആയി നിയമനത്തിന് അർഹതയുള്ളൂ എന്ന ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ആഫീസറുടെ വാദവും നിലനിൽക്കുന്നതല്ല. 29/01/2008 വരെ കേരള വിദ്യാഭ്യാസ ചട്ടങ്ങൾ അധ്യായം XIV-എ, ചട്ടം 45-ൽ ഈ വ്യവസ്ഥ നിലനിന്നിരുന്നു എന്നത് വസ്തുതയാണ്. ഈ വ്യവസ്ഥ പ്രകാരം, ഒരു യു.പി. സ്കൂളിൽ, ബി.എഡ് ബിരുദം നേടിയതിനു ശേഷം 5 വർഷത്തെ സർവീസ് ഉള്ള ഒരാൾ ഉണ്ടായിരിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന് ഗ്രാജ്വേറ്റല്ലാത്ത ഏറ്റവും സീനിയറായ അധ്യാപകന്റെ പകുതി സർവീസെങ്കിലും ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്താൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രഥമാധ്യാപകനായി നിയമിക്കണമായിരുന്നു. പരാമർശം (6)-ലെ ഉത്തരവ് വഴിയാണ് ഈ വ്യവസ്ഥ നീക്കം ചെയ്തത് (30/01/2008-ലെ ഗസറ്റ് വിജ്ഞാപനം). 01/04/2003-ന് സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന് നൽകിയ പ്രൊമോഷൻ ഈ വ്യവസ്ഥയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നില്ല, മറിച്ച് 21/06/1993 മുതലുള്ള അവരുടെ ആകെ സർവീസിന്റെയും, യോഗ്യതയുടെയും സ്കൂളിന്റെ ന്യൂനപക്ഷപദവിയുടെയും

അടിസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നു പ്രസ്തുത പ്രൊമോഷൻ എന്നതിനാൽ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ആഫീസറുടെ കണ്ടെത്തൽ അംഗീകരിക്കാനാകില്ല.

'ഹൈസ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപക നിയമനം ചട്ടം 34(എ) പ്രകാരമുള്ള സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിൽ നിന്നായിരിക്കണം' എന്നതാണ് തൃശ്ശൂർ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ആഫീസറുടെ ഒരു പ്രധാന തടസ്സവാദം. ഈ വാദം തീർച്ചയായും പരിശോധിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ട്. ഒരു ദിവസം പോലും ഹൈസ്കൂൾ അസിസ്റ്റന്റ് ആയി ജോലി നോക്കിയിട്ടില്ലാത്ത അധ്യാപികയ്ക്ക് ഹൈസ്കൂളിൽ പ്രഥമാധ്യാപിക ആകാൻ കഴിയുമോ എന്നതാണ് ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ആഫീസറുടെ സംശയം.

ഭരണഘടനാദത്തമായ അവകാശാധികാരങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ടാണ് സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിനെ കോർപ്പറേറ്റ് മാനേജർ കണ്ടശ്ശാംകടവ് എസ്.എച്ച് ഓഫ് എം.സി.ജി ഹൈസ്കൂളിൽ 02/05/2016 മുതൽ പ്രഥമാധ്യാപികയായി നിയമിച്ചിരിക്കുന്നത്. ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ മാനേജർമാർക്ക് ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 30(1) നൽകുന്ന ചില സവിശേഷാധികാരങ്ങളുണ്ട്. അനുച്ഛേദം 30(1) താഴെപറയും പ്രകാരമാണ്.

"30. Right of minorities to establish and administer educational institutions. *– (1) All minorities, whether based on religion or language, shall have the right to establish and administer educational institutions of their choice."*

മേൽ പ്രകാരമുള്ള ഭരണഘടനാ അവകാശത്തിന് വളരെ വിശാലമായ അർത്ഥതലങ്ങളാണ് ഇന്ത്യയുടെ പരമോന്നത ന്യായാലയമായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീംകോടതി കല്പിച്ചു നൽകിയിരിക്കുന്നത്. ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതിയുടെ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാൻ ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റും ബാധ്യസ്ഥമാണ്. N. Ammad Vs. The Manager, Emjay High School, Vilyappalli (1998(6) SCC 674) എന്ന കേസിൽ 07/09/1998-ന് ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീംകോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായത്തിൽ താഴെ പറയും പ്രകാരം നിരീക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.

"We will now consider the next contention that the management of a minority school is also bound by Rule 44(1) of the Kerala Education Rules and hence the seniormost HSA of the school should have been appointed as Headmaster. A constitution Bench of seven judges of this Court in Re Kerala Education Bill, 1957 (AIR 1958 SC 956) has examined the constitutional validity of the Bill which was the precursor to the Act when President of India had sought the advice of the Supreme Court under Article 143 of the constitution. One of the propositions laid down by the said Constitution Bench in the said decisions is this: The right guaranteed under Article 30(1) is a right that is absolute and any law or executive direction which infringes the substance of the right is void to be extent of infringement. But the absolute character of the right will not preclude making of regulations in the true interests of efficiency or institution, discipline, health, sanitation, morality, public order and the like as such regulations are not restrictions on the substance of the right guaranteed by the Constitution."

മേൽ വിധിന്യായത്തിൽ, *The Ahmedabad St. Xavier's College Society & Another vs. State of Gujarat & Another* എന്ന മറ്റൊരു കേസിലെ വിധിന്യായത്തിലുള്ള *(1975 I SCR.173)* ജസ്റ്റിസ് എച്ച്.ആർ ഖന്നയുടെ ഒരു നിരീക്ഷണം ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അത് താഴെപറയും പ്രകാരമാണ്:-

"H.R. Khanna, J has adopted a still broader view that even selection of teachers is of great importance in the right to manage a school. Learned Judge has stated thus:

The selection and appointment of teachers for an educational institution is one of the essential ingredients of the right to manage an educational institution and the minorities can plainly be not denied such right of selection and appointment without infringing Article 30(1)."

N. Ammad Vs. The Manager, Emjay High School, Vilyappalli (1998(6) SCC 674) വിധിന്യായത്തിൽ മേൽ വിഷയത്തിലുള്ള വിവിധ കോടതിവിധികളെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട് ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതി നിരീക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത് താഴെപറയും പ്രകാരമാണ്.

" The management of a minority school is free to find out a qualified person either from the staff of the same school or from outside to fill up the vacancy. We may point out, in this context, that the Division Bench in Henry Gome's case (supra) has quoted with approval the following observation of another earlier Division Bench decision of the same High Court in Manager Corporate E. Agency vs. State of Kerala (1990(2) Kerala Law Times 240)."

"The right to appoint the Headmaster of a school or the Principal of a college, is one of prime importance in the administration of the institution. The right of the minority to administer an educational institution of its choice requires the presence of a person in whom they can repose confidence. Who will carry out their directions, and to whom they can look forward to maintain the traditions, discipline and the efficiency of the teaching. When once the pivotal position of the Headmaster is recognized, it has to be held that the right to appoint a person of its choice as Headmaster is of paramount importance to the minority, any interference with which (otherwise than by prescribing qualifications and experience) will denude the right of administration of its content, reducing it to mere husk, without the grain. Such an inroad cannot be saved as regulation which the State might impose for furthering the standards of education. According to us, it is for the management of the minority educational institution to choose the modality for selecting the qualified persons for appointment. Thus the management's right to choose a qualified person as the Headmaster of the school is well insulated by the protective cover of Article 30(1) of the Constitution and it cannot be chiseled out through any legislative act or executive rule except for fixing up the qualifications and conditions of service for the post. Any such statutory or executive fiat would be violative of the fundamental right enshrined in the aforesaid Article and would hence be void.

In the present case, nobody has alleged that 4th respondent does not possess the qualifications prescribed for the post of Headmaster. If that is the position, management has the right and freedom to appoint him as the Headmaster of the school whether it is by bringing him down from another school or even from outside the State. We therefore concur with the conclusion of the Division Bench of the High Court in the impugned Judgment and dismiss these appeals."

ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനത്തിന്റെ മാനേജർക്ക് യോഗ്യതയുള്ള ആരെയും മറ്റു സ്കൂളുകളിൽ നിന്നോ സംസ്ഥാനത്തിനു പുറത്തുനിന്നോ പോലും സ്ഥാനക്കയറ്റം നൽകി പ്രഥമാധ്യാപകനായി നിയമിക്കാൻ ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 30(1) അവകാശം നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്ന് അർത്ഥശങ്കയ്ക്കിടയില്ലാത്ത വിധം ഈ വിധിന്യായത്തിലൂടെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീംകോടതി വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തിനു പുറത്തുനിന്നുള്ള, യോഗ്യതയുള്ള ആളിനെ പോലും പ്രൊമോട്ട് ചെയ്ത് നിയമിക്കാൻ മാനേജർക്ക് അവകാശമുണ്ടെന്നു പറയുമ്പോൾ സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിൽ ഉൾപ്പെടണമെന്ന വ്യവസ്ഥ സ്ഥാനക്കയറ്റം ലഭിക്കുന്ന ആളിനു ബാധകമാകുന്നതേയില്ല. 07/09/1998-നുണ്ടായ ഈ വിധിന്യായത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തന്നെയാണ് ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതി സമാനമായ കേസുകളിൽ ഇപ്പോഴും വിധി പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത്.

പ്രഥമാധ്യാപകരുടെ പ്രൊമോഷൻ സീനിയോറിറ്റിയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി, സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിൽ നിന്നായിരിക്കണം നടത്തേണ്ടതെന്നു വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ള കെ.ഇ.ആർ. അധ്യായം XIV-എ, ചട്ടം 44 താഴെപറയും പ്രകാരമാണ്.

"44. (1) The appointment of Headmasters shall ordinarily be according to seniority from the seniority list prepared and maintained under clauses (a) and (b) as the case may be of rule 34."

30/08/1984-ലെ ജി.ഒ.(പി) നമ്പർ 181/84/പൊ.വി.വ. പ്രകാരം 03/01/1981 പ്രാബല്യത്തിൽ ചട്ടം 44-ൽ ചേർത്ത മേൽപറഞ്ഞ ഭാഗം ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള സ്ഥാപനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ബാധകമല്ലെന്നു തന്നെയാണ് 07/09/1998-ലെ വിധിന്യായത്തിലൂടെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീം കോടതി വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നത്. ചട്ടം 44-നെയും അതിലെ "Ordinarily" എന്ന പദത്തെയും ബഹുമാനപ്പെട്ട കേരള ഹൈക്കോടതിയുടെ ഡിവിഷൻ ബഞ്ച് 01/10/1964-ൽ ഒരു വിധിന്യായ ത്തിലൂടെ വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിലെ 5, 17 ഖണ്ഡികകൾ താഴെപറയും പ്രകാരമാണ്.

"5. According to the Director of Public Instruction, the word "ordinarily" in Rule 44 was inserted only to enable the appointment of "a qualified hand from outside, if there is none to be promoted". This is clearly wrong. All that the rule stipulates is that when other things are equal seniority shall prevail.

17. The word "ordinarily" in Rule 44 gives a certain amount of elasticity to that rule. It may be possible to say that one of the "extraordinary" circumstances visualized by the rule is the appointment of Headmasters in institutions like the one before us. And in view of that we do not think it necessary to strike down the rule; it should suffice if we point out, as we have done, the ambit of the right guaranteed under Article 30(1) of the Constitution, and leave it to the Government to clarify the position by an appropriate amendment or instructions in that behalf."

"The appointment of Headmasters shall ordinarily be according to seniority" എന്ന ചട്ടത്തിലെ പ്രയോഗത്തിനെയാണ് ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതി "it gives a certain amount of elasticity to that rule" എന്നു നിരീക്ഷിച്ചത്. എന്നാൽ, ആയതിനെ ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള ഒരു സ്ഥാപനത്തിന്റെ വിദ്യാഭ്യാസ ഏജൻസിയുടെ ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള അവകാശവുമായി കോടതി കൂട്ടിവായിച്ചിട്ടില്ല. മറിച്ച് മറ്റെല്ലാ യോഗ്യതകളും സമാനമാണെങ്കിൽ ചട്ടപ്രകാരമുള്ള സീനിയോറിറ്റി തന്നെയാകണം മാനദണ്ഡമെന്നും കോടതി നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത്തരത്തിൽ പൊതുമാനദണ്ഡത്തിൽനിന്നു മാറി, സീനിയോറിറ്റിയെ മറി കടന്ന്, ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള മാനേജുമെന്റിന് മറ്റൊരാളെ നിയമിക്കാനുള്ള അവകാശത്തെ വേണമെങ്കിൽ ഈ ചട്ടത്തിൽ വായിച്ചെടുക്കാമെന്ന ഒരു പരോക്ഷ നിരീക്ഷണം കൂടി കോടതി ഇതിൽ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. ആയതിൽ, സർക്കാരിനു വ്യക്തത വരുത്താവുന്നതാണെന്നും കോടതി പറയുന്നുണ്ട്.

ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളുടെ അവകാശാധികാരങ്ങളെ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്ന മറ്റൊരു വിധിന്യായം താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു കാണുക. 27/11/2006-ന് 8599/2003 എന്ന കേസിൽ (The Secretary, Malankara Syrian Catholic College Vs. T. Jose and Others – 2007(1). SCC 386) ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീംകോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായമാണിത്. ആയതിൽ പരാമർശിക്കുന്ന *Aldo Maria Patroni vs. E.C. Kesavan (AIR 1965) Ker 75* എന്ന വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗം ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നത് ഇങ്ങനെയാണ്:-

"The post of the Headmaster is of pivotal importance in the life of a school. Around him wheels the tone and temper of the institution; on him depends the continuity of its traditions, the maintenance of discipline and the efficiency of its teaching. The right to choose the headmaster is perhaps the most important facet of the right to administer a school, and we must hold that the imposition of any trammel thereon except to the extent of prescribing the requisite qualifications and experience cannot but be considered as a violation of the right guaranteed by Article 30(1) of the Constitution. To hold otherwise will be to make the right 'a teasing illusion, a promise of unreality'.

മേൽ വിധിന്യായത്തിൻമേൽ കോടതിയുടെ നിരീക്ഷണം താഴെപറയും പ്രകാരമാണ്:-

"Thereafter, this court concluded that the management of minority institution is free to find out a qualified person either from the staff of the same institution or from outside, to fill up the vacancy; and that the management's right to choose a qualified person as the Headmaster of the school is will insulated by the protective cover of Article 30(1) of the Constitution and it cannot be chiseled out through any legislative act or executive rule except for fixing up the qualifications and conditions of service for the post; and that any such statutory or executive feat would be violative of the fundamental right enshrined in Article 30(1) and would therefore be void. This Court further observed that if the management of the school is not given the wide freedom to choose the person for holding the key-post of Principal subject, of course, to the restriction regarding qualifications to be prescribed by the State, the right to administer the School would get much diminished."

ഏറ്റവും ഒടുവിലായി, 11/07/2017-ന് സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 826/2017 എന്ന കേസിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീംകോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായം കൂടി കാണുക. ഈ വിഷയത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള നിരവധി മുൻകാല വിധിന്യായങ്ങളെ കൂടി ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടാണ് ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതി ഇതിൽ ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള സ്ഥാപനത്തിന്റെ മാനേജരുടെ അവകാശാധികാരങ്ങളെക്കുറിച്ച് പ്രതിപാദിക്കുന്നത്. (Manager Vs. James Mathew and Others)

"5. As far as the selection and appointment of the Headmaster or the Principal, as the case may be, is concerned, this Court in Secretary Malankara Syrian Catholic College Vs. T. Jose and Others, reported in (2007) 1 SCC 386, after referring to all the celebrated cases on minority rights, viz. T M A Pai Foundation v. State of Karnataka [(2002) 8 SCC 481], P.A. Inamdar Vs. State of Maharashtra [(2005) 6 SCC 537], State of Kerala v. Very Rev. Mother Provincial [(1970) 2 SCC 417], The Ahmedabad St. Xaviers College Society v. State of Gujarat [(1974) 1 SCC 717], Frank Anthony Public School Employees Association v Union of India [(1986) 4 SCC 707], Rev. Sidhajbhai v. State of Bombay [(1963) 3 SCR 837], D.A.V. College v. State of Punjab [(1971) 2 SCC 269], All Saints High School v. Government of A.P. [(1980) 2 SCC 478], St. Stephens College v. University of Delhi [(1992) 1 SCC 558], N. Ammad v. Manager, Emjay High School [(1998) 6 SCC 674], Board of Secondary Education & Teachers Training v. Joint Director of Public Instruction [(1998) 8 SCC 555], has held in Paras 27 to 29 that the Management of a minority aided educational institution is free to appoint the Headmaster or the Principal, as the case may be, of its own choice and has no obligation to appoint the available senior qualified member from the same community. Paras 27, 28 and 29 are quoted hereunder :-

27. It is thus clear that the freedom to choose the person to be appointed as Principal has always been recognized as a vital facet of the right to administer the educational institution. This has not been, in any way, diluted or altered by TMA Pai. Having regard to the key role played by the Principal in the management and administration of the educational institution, there can be no doubt that the right to choose the Principal is an important part of the right of administration and even if the institution is aided, there can be no interference with the said right. The fact that the post of the Principal/Headmaster is also covered by State aid, will make no difference.

28. The appellant contends that the protection extended by Article 30(1) cannot be used against a member of the teaching staff who belongs to the same minority community. It is contended that a minority institution cannot ignore the rights of eligible lecturers belonging to the same community, senior to the person proposed to be selected, merely because the institution has the right to select a Principal of its choice. But this contention ignores the position that the right of the minority to select a Principal of its choice is with reference to the assessment of the persons outlook and philosophy and ability to implement

its objects. The management is entitled to appoint the person, who according to them is most suited, to head the institution, provided he possesses the qualifications prescribed for the posts. The career advancement prospects of the teaching staff, even those belonging to the same community, should have to yield to the right of the management under Article 30(1) to establish and administer educational institutions……."

''യു.പി സ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപകന് 12 വർഷത്തെ ഗ്രാജ്വേറ്റ് സർവീസ് ഉണ്ടെങ്കിലും അവരെ ഹൈസ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്ററായി നിയമിക്കരുതെന്നും, ചട്ടം 34(a) പ്രകാരമുള്ള സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിൽ പേര് ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ള എച്ച്.എസ്.എ-യ്ക്കോ ഭാഷാധ്യാപകനോ മാത്രമേ ഹൈസ്കൂളിൽ പ്രഥമാധ്യാപകനാകാൻ അർഹതയുള്ളൂവെന്നും കോടതിവിധിയുള്ളതായി'' തൃശ്ശൂർ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഓഫീസർ പരാമർശം (4)-ലെ കത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. S. Bhaskaran Unnithan Vs. K. Sarasamma and Others എന്ന റിട്ട് അപ്പീലിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട കേരള ഹൈക്കോടതി 19/09/1990-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായമാണ് (1990(2)KLJ 518) പരാമർശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. വിധിയുടെ പ്രസക്തഭാഗം താഴെചേർക്കുന്നു.

"As the first respondent was holding the post of Headmaster of Upper Primary School, and not as High School Assistant or High School Assistant (Languages), she was not entitled to be prepared and maintained under rule 34(a). It is not the case of the first respondent that she become High School Assistant at Vellimon High School at any point of time. Exts. P4 dated 5th August, 1976 shows that immediately after the aided High School came into existence she made a request for being appointed as High School Assistant. It is not the case of the first respondent that her request was acceded to and that she was appointed as High School Assistant. She has not asserted that she is a High School Assistant nor has she produced any other material in that behalf. There cannot be any doubt therefore that the first respondent never became a High School Assistant as on the date on which the vacancy of a Headmaster of the High School arose. Thus, she lacks the basic qualification for being considered for promotion to the post of Headmaster, she not being a High School Assistant, under rule 44A(1) of Chapter XIVA of K.E.R. So far as the appellant is concerned, there is no dispute that he was holding the post of High School Assistant duly appointed to the said post. The Manager in recognition of his seniority has appointed him as Headmaster of the High School. The said appointment was not approved by the authorities on an erroneous assumption that the first respondent has a preferential claim to the post than the appellant. We have already held that so far as the first respondent is concerned she not being a High School Assistant was not entitled to be promoted as Headmaster. The order of the State Government directing the District Educational officer to consider the question of according approval to the appointment in accordance with the rules therefore does not call for interference."

ഹൈസ്കൂളിലെ പ്രഥമാധ്യാപകനായി നിയമിക്കേണ്ടത് അതിനായുള്ള (ചട്ടം 34 (a) സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിൽ ഉൾപ്പെട്ട അധ്യാപകനെത്തന്നെയാകണം എന്നു തന്നെയാണ് ഈ വിധിന്യായത്തിലൂടെ ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ ഇവിടെ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട രണ്ട് കാര്യങ്ങൾ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഓഫീസർ പരിശോധിച്ചതായി കാണുന്നില്ല. ന്യൂനപക്ഷപദവിയിലുള്ള വിദ്യാലയത്തിലെ പ്രഥമാധ്യാപക തസ്തികയിലേക്കുള്ള പ്രൊമോഷനുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതായിരുന്നില്ല ഈ കേസ് എന്നതാണ് ഒന്നാമത്തെ കാര്യം. ന്യൂനപക്ഷ പദവിയുള്ള സ്കൂളുകളുടെ മാനേജർക്കുള്ള ഭരണഘടനാദത്തമായ അവകാശാധികാരങ്ങളെ വ്യാഖ്യാനിച്ചു കൊണ്ട് ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീംകോടതി 07/09/1998-ന് (N. Ammad Vs. The Manager, Emjay High School, Vilyappalli) സുപ്രധാന വിധി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള കാര്യമാണ് രണ്ടാമത്തേത്. ഇക്കാരണങ്ങളാൽ 19/09/1990-നുണ്ടായ മേൽ പരാമർശിച്ച വിധിന്യായത്തെ സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന്റെ നിയമനാംഗീകാര വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്താനാകില്ല.

മേൽ വിവരിച്ച കാര്യങ്ങളിൽ നിന്ന് സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന്റെ 02/05/2016 മുതലുള്ള പ്രഥമാധ്യാപികയായുള്ള പ്രൊമോഷൻ സംബന്ധിച്ച വിഷയത്തിൽ താഴെപറയുന്ന വസ്തുതകളിൽ എത്തിച്ചേരാൻ സാധിക്കുമെന്ന് കാണാവുന്നതാണ്.

- സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന് 02/05/2016-ന് 13 വർഷത്തെ തുടർച്ചയായ ഗ്രാജ്വേറ്റ് സർവീസുണ്ട്.
- ഹൈസ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപക തസ്തികയിലേക്കുള്ള പ്രൊമോഷന് ആവശ്യമായ എല്ലാ വകുപ്പുതല പരീക്ഷ, അക്കാദമിക, ട്രെയ്നിംഗ് യോഗ്യതകളും സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസർ 02/05/2016-നു മുമ്പുതന്നെ നേടിയിട്ടുണ്ട്.
- കണ്ടശ്ശാംകടവ് എസ്.എച്ച് ഓഫ് എം.സി.ജി ഹൈസ്കൂൾ ന്യൂനപക്ഷപദവിയുള്ള വിദ്യാലയമായതിനാൽ പ്രസ്തുത വിദ്യാലയത്തിന്റെ മാനേജർക്ക് യോഗ്യതയുള്ള ആരെ വേണമെങ്കിലും തെരഞ്ഞെടുത്ത് പ്രഥമാധ്യാപികയായി നിയമിക്കാൻ കഴിയും. ചട്ടം 34(a) പ്രകാരമുള്ള സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിൽ ഉൾപ്പെടാത്ത, യോഗ്യതയുള്ള ആളിനെപോലും ഇപ്രകാരം നിയമിക്കാൻ ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 30(1) മാനേജർക്ക് അധികാരം നൽകുന്നുണ്ട്.

ആയതിനാൽ സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന് 02/05/2016 മുതൽ കണ്ടശ്ശാംകടവ് എസ്.എച്ച് ഓഫ് എം.സി.ജി ഹൈസ്കൂൾ പ്രഥമാധ്യാപികയായി നിയമനാംഗീകാരം നൽകാൻ നിർദേശിച്ച തൃശ്ശൂർ വിദ്യാഭ്യാസ ഉപഡയറക്ടറുടെ പരാമർശം (2)-ലെ ഉത്തരവ് ഇതിനാൽ ശരിവയ്ക്കുന്നു. സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസറിന്റെ നിയമനാംഗീകാരം തൃശ്ശൂർ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഓഫീസർ എത്രയും വേഗം നൽകി ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടതാണ്.

ജെസ്സി ജോസഫ്
പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ ഡയറക്ടർ (ഇൻ-ചാർജ്)

സ്വീകർത്താക്കൾ :

1. ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഓഫീസർ, തൃശ്ശൂർ
2. സിസ്റ്റർ ജാൻസി ലാസർ, പ്രഥമാധ്യാപിക,
   എസ്.എച്ച് ഓഫ് എം.സി.ജി ഹൈസ്കൂൾ,
   കണ്ടശ്ശാംകടവ്, തൃശ്ശൂർ
3. കോർപ്പറേറ്റ് മാനേജർ,
   കാർമലൈറ്റ് കോൺഗ്രിഗേഷൻ ഓഫ് സിസ്റ്റേഴ്സ്,
   കോലഴി, തൃശ്ശൂർ
4. വിദ്യാഭ്യാസ ഉപഡയറക്ടർ, തൃശ്ശൂർ

പകർപ്പ് :

1. വൈസ് ചെയർമാൻ & എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ, KITE, പൂജപ്പുര, തിരുവനന്തപുരം
   (വെബ്സൈറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിന്)
2. സൂപ്രണ്ട്, ഇ.റ്റി, ഇ.എം, ഇ.സി സെക്ഷനുകൾ (അറിവിലേക്ക്)
3. കരുതൽ ഫയൽ